

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 218/2021
03.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Веска Крстајића, Милунке Цветковић, Драгана Аћимовића и Биљане Синановић, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Лазин, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Далибора Младеновића и др, због кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. Кривичног законика и др, одлучујући о захтевима за заштиту законитости браниоца окривљеног Далибора Младеновића - адвоката Љиљане Денић, браниоца окривљеног Ивана Павловића - адвоката Катарине Ранђеловић и браниоца окривљеног Душана Јанчића - адвоката Александра Јовановића, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Прокупљу К.бр.26/14 од 31.05.2019. године и Апелационог суда у Нишу Кж1.бр.585/2020 од 03.11.2020. године, у седници већа одржаној дана 03.03.2021.године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Далибора Младеновића - адвоката Љиљане Денић, па се у односу на окривљеног Далибора Младеновића, а по службеној дужности и у односу на окривљене Ивана Павловића и Душана Јанчића, **УКИДАЈУ** правноснажне пресуде Вишег суда у Прокупљу К.бр.26/14 од 31.05.2019. године и Апелационог суда у Нишу Кж1.бр.585/2020 од 03.11.2020. године и предмет враћа Вишем суду у Прокупљу на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Прокупљу К.бр.26/14 од 31.05.2019. године у ставу I изреке окривљени Далибор Младеновић, Иван Павловић, Душан Јанчић и Иван Коцић су оглашени кривим због извршења кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. КЗ и осуђени су и то окривљени Далибор Младеновић на казну затвора у трајању од 6 (шест) година и 6 (шест) месеци, окривљени Иван Павловић на казну затвора у трајању од 5 (пет) година и окривљени Душан Јанчић и Иван Коцић на казне затвора у трајању од по 4 (четири) године, а у коју казну се окривљеном Ивану Коцићу урачунава време проведено у притвору у периоду од 09.08.2010. године до 29.07.2011. године, те је према окривљеном Ивану Коцићу изречена мера безбедности одузимање предмета и то 1267,00 грама опојне дроге хероина и 1550,04 грама парацетамола, кофеина и манитола. У ставу II изреке пресуде окривљени АА је оглашен кривим због извршења кривичног дела помоћ учиниоцу после извршеног кривичног дела из члана 333. став 2. у вези става 1. КЗ и

изречена му је условна осуда тако што му је утврђена казна затвора у трајању од 6 (шест) месеци и истовремено одређено да се иста неће извршити уколико окривљени за време проверавања од 2 (две) године не учини ново кривично дело.

Истом пресудом у ставу III изреке окривљени ББ је на основу члана 423. тачка 2) ЗКП ослобођен од оптужбе за кривично дело неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 3. у вези става 1. КЗ. Окривљени Далибор Младеновић, Иван Павловић, Душан Јанчић и Иван Коцић су обавезани да на име трошкова кривичног поступка солидарно плате износ од 279.500,00 динара, те су окривљени Далибор Младеновић, Иван Павловић, Душан Јанчић, Иван Коцић и АА обавезани да на име судског паушала плате износе од по 15.000,00 динара сваки, док су окривљени Далибор Младеновић, Иван Павловић и Иван Коцић обавезани да плате и остале трошкове кривичног поступка (трошкови одбране и вештачења) у износима како је то ближе означено у изреци пресуде, а све у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде. У односу на окривљеног ББ је одређено да трошкови поступка падају на терет буџетских средстава суда.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Кж1.бр.585/2020 од 03.11.2020. године у ставу I изреке, делимичним усвајањем жалби Вишег јавног тужиоца у Прокупљу, окривљеног Далибора Младеновића и његовог браниоца и бранилаца окривљеног Ивана Павловића, преиначена је пресуда Вишег суда у Прокупљу К.бр.26/14 од 31.05.2019. године у делу одлуке о казни, тако што се окривљени Далибор Младеновић, Иван Павловић и Душан Јанчић за кривично дело неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. КЗ, за које су првостепеном пресудом оглашени кривим, осуђују и то окривљени Далибор Младеновић на казну затвора у трајању од 5 (пет) година и 6 (шест) месеци, а окривљени Иван Павловић и Душан Јанчић на казне затвора у трајању од по 4 (четири) године и 6 (шест) месеци, док су у преосталом делу жалбе Вишег јавног тужиоца у Прокупљу, окривљеног Далибора Младеновића и његовог браниоца и бранилаца окривљеног Ивана Павловића, као и у целости жалба браниоца окривљеног Душана Јанчића, одбијене као неосноване и првостепена пресуда је у непреиначеном делу потврђена. У ставу II изреке пресуде, усвајањем жалбе браниоца окривљеног Ивана Коцића и по службеној дужности у односу на окривљеног ББ, преиначена је првостепена пресуда у односу на окривљене Ивана Коцића и ББ, тако што су исти на основу члана 423. тачка 1) ЗКП ослобођени од оптужбе за кривично дело неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 3. у вези става 1. КЗ. У ставу III изреке пресуде, поводом жалби Вишег јавног тужиоца у Прокупљу и браниоца окривљеног АА, а по службеној дужности, преиначена је првостепена пресуда у ставу II изреке, тако што је према окривљеном АА на основу члана 422. тачка 3) ЗКП одбијена оптужба за кривично дело помоћ учиниоцу после извршеног кривичног дела из члана 333. став 2. КЗ. Одређено је да трошкови кривичног поступка у односу на окривљене Ивана Коцића, ББ и АА падају на терет буџетских средстава суда, а о чијој висини ће посебно одлучити како другостепени, тако и првостепени суд, у зависности од тога пред којим судом су трошкови настали.

Против наведених правноснажних пресуда захтеве за заштиту законитости су поднели:

- бранилац окривљеног Далибора Младеновића - адвокат Љиљана Денић, због повреде закона из члана 438. став 1. тачка 4) у вези члана 37. став 1. тачка 4) и члана 38. став 1. ЗКП и повреде закона из члана 438. став 2. тачка 3) у вези члана 395. став 5.

ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев, те да укине пресуде Вишег суда у Прокупљу К.бр.26/14 од 31.05.2019. године и Апелационог суда у Нишу Кж1.бр.585/2020 од 03.11.2020. године и предмет врати на поновно одлучивање, као и да у смислу одредбе члана 488. ЗКП одреди да се одложи извршење правноснажних пресуда;

- бранилац окривљеног Ивана Павловића - адвокат Катарина Ранђеловић, због повреде закона из члана 438. ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев, те да укине у целини првостепену и другостепену одлуку;

- бранилац окривљеног Душана Јанчића - адвокат Александар Јовановић, због повреде закона из члана 438. став 1. тачка 8) и 11), члана 438. став 2. тачка 2) и члана 439. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд на основу члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП укине у целини пресуде Вишег суда у Прокупљу К.бр.26/14 од 31.05.2019. године и Апелационог суда у Нишу Кж1.бр.585/2020 од 03.11.2020. године и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење и одлучивање, те да на основу одредбе члана 488. став 3. ЗКП одреди да се извршење правноснажне одлуке суда у односу на окривљеног Душана Јанчића одложи до одлуке по поднетом захтеву.

Врховни касациони суд је доставио примерке захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, па је, након оцене навода изнетих у захтевима, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Далибора Младеновића је основан.

По налажењу Врховног касационог суда основано бранилац окривљеног Далибора Младеновића у поднетом захтеву указује да је у конкретном случају учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, обзиром да је побијана првостепена пресуда Вишег суда у Прокупљу К.бр.26/14 од 31.05.2019. године донета од стране судије који се морао изузети од вршења судијске дужности сходно одредби члана 37. став 1. тачка 4) ЗКП.

Одредбама члана 37. став 1. ЗКП предвиђене су ситуације у којима је, у циљу обезбеђења претпоставке непристрасног суда, обавезно изузеће судије од вршења судијске дужности у одређеном предмету, када је због неке његове повезаности са странкама или са предметом, доведена у сумњу његова објективност у поступању. Тиме је успостављена апсолутна законска претпоставка необјективности судије који је у некој од правних ситуација и односа, предвиђених ставом 1. тачка 1) до 4) члана 37. ЗКП. Одредба члана 38. став 1. ЗКП обавезује судију да прекине сваки рад на предмету уколико постоје разлози за његово изузеће предвиђени одредбом члана 37. став 1. ЗКП.

Апсолутно битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП постоји ако је у одређеном кривичном предмету у суђењу на главном претресу и доношењу првостепене пресуде учествовао судија који је морао бити изузет

од вршења судијске дужности, између осталог, из разлога што је у истом предмету одлучивао о потврђивању оптужнице (члан 37. став 1. тачка 4) ЗКП).

Учествовање у суђењу судије који је морао бити изузет од вршења судијске дужности из разлога што је у истом предмету предузимао одређене радње током претходног поступка и припреме суђења, према пракси Европског суда за људска права, представља повреду одредбе члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, којом је прописано да свако током одлучивања о кривичној оптужби против њега има право на правичну расправу пред независним и непристрасним судом, формираним на основу закона, под условом да се ради о радњама и одлукама којима се може утицати на вођење и исход поступка и који стога објективно могу довести у сумњу непристрасност и независност суда.

У конкретном случају, побијану првостепену пресуду К.бр.26/14 од 31.05.2019. године којом су окривљени Далибор Младеновић, Иван Павловић и Душан Јанчић оглашени кривим због извршења кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. КЗ и осуђени на казне затвора ближе означене у изреци те пресуде, а која пресуда је преиначена пресудом Апелационог суда у Нишу Кж1.бр.585/2020 од 03.11.2020. године у делу одлуке о казни, тако што су окривљени осуђени и то окривљени Далибор Младеновић на казну затвора у трајању од 5 (пет) година и 6 (шест) месеци, а окривљени Иван Павловић и Душан Јанчић на казне затвора у трајању од по 4 (четири) године и 6 (шест) месеци, донео је Виши суд у Прокупљу, поступајући по судији Малиши Стојановићу као председнику већа.

Из списка предмета произилази да је судија Малиша Стојановић као члан ванпретресног већа Вишег суда у Прокупљу учествовао у одлучивању по приговору окривљеног Далибора Младеновића и приговорима других окривљених против оптужнице Вишег јавног тужиоца у Прокупљу КТ.бр.60/10 од 24.01.2011. године и доношењу решења Кв.бр.8/11 од 08.02.2011. године којим су ти приговори одбијени као неосновани, чиме је оптужница сагласно одредбама члана 282. тада важећег Законика о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“, број 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“, број 58/04, 85/05 - др. закон, 115/05, 49/07, 122/08, 20/09 - др. закон, 72/09 и 76/10) ступила на правну снагу, након чега је судија Малиша Стојановић био председник претресног већа Вишег суда у Прокупљу, које је донело побијану првостепену пресуду К.бр.26/14 од 31.05.2019. године.

Веће које је одлучивало о приговорима против оптужнице, сагласно овлашћењима у тада важећем процесном закону (члан 277. у вези са чланом 274. став 1. тачка 3) ЗКП), оценило је да су чињенице и докази на којима се заснива оптужница у конкретном случају, по свом квалитету и значају подобни за закључак да постоји основана сумња да су окривљени извршили кривична дела која су им оптужницом стављена на терет, дакле да су испуњени законски услови да се окривљени изведу пред суд.

На, у битном идентичан начин, одредбе члана 338. став 1. тачка 3) и став 2. сада важећег ЗКП („Службени гласник РС“, број 72/11 од 28.09.2011.године), који се примењује од 01.10.2013. године, садрже овлашћења за ванпретресно веће да у поступку испитивања оптужнице цени да ли има довољно доказа за „оправдану сумњу“ да је окривљени учинио дело које је предмет оптужбе, са истом последицом те оцене, као у раније важећем процесном закону, извођења окривљеног пред суд, ако

веће нађе да за то у чињеницама или доказима у оптужном акту постоји довољно основа или у случају супротног закључка, доношења одлуке о обустављању поступка.

Из наведеног, по оцени Врховног касационог суда, произилази да учешће судије Малише Стојановића у већу у одлучивању о приговорима на оптужницу, којом приликом су чланови већа разматрали у истрази прикупљене податке и доказе, заузимали ставове и изјашњавали се у погледу довољности тих доказа за потребан степен сумње о делу окривљених, односно одлучивали у тој фази о даљој судбини поступка, представља поступање у кривичном предмету и доношење процесне одлуке која је од битног утицаја на положај окривљених, а које одлучивање је по начину доношења одлуке, садржини и последицама у бити идентично поступању и одлучивању у већу које одлучује о потврђивању оптужнице. Ово је представљало законом предвиђен разлог за обавезно изузеће судије Малише Стојановића од вршења судијске дужности у време одржавања главног претреса и доношења првостепене пресуде, а у смислу члана 37. став 1. тачка 4) ЗКП.

Како је у конкретном случају првостепени Виши суд у Прокупљу учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) у вези са чланом 37. став 1. тачка 4) ЗКП, а имајући у виду одредбу члана 492. став 2. ЗКП којом је прописано да ако орган поступка који је одлучивао о редовном правном леку није био овлашћен по одредбама овог законика да отклони повреду која је учињена у побијаној одлуци или у поступку који је претходио њеном доношењу, а Врховни касациони суд по усвајању захтева за заштиту законитости подигнутог у корист окривљеног нађе да је захтев основан и да ради отклањања учињене повреде закона треба укинути или преиначити побијану одлуку, укинуће или преиначити и одлуку донету у поступку по редовном правном леку иако њоме није повређен закон, то је Врховни касациони суд сходно одредби члана 492. став 2. ЗКП укинуо и побијану пресуду Апелационог суда у Нишу Кж1.бр.585/2020 од 03.11.2020. године.

Следствено напред наведеном, Врховни касациони суд је усвојио као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Далибора Младеновића - адвоката Љиљане Денић и на основу одредбе члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП укинуо побијане правноснажне пресуде Вишег суда у Прокупљу К.бр.26/14 од 31.05.2019. године и Апелационог суда у Нишу Кж1.бр.585/2020 од 03.11.2020. године, те списе предмета вратио Вишем суду у Прокупљу на поновно одлучивање у смислу разлога изнетих у овој пресуди, при чему ће суд у поновном поступку имати у виду примедбе из ове пресуде, те ће поступити по истима и најпре отклонити повреду закона на коју му је указано овом пресудом, након чега ће бити у могућности да донесе правилну и на закону засновану одлуку, за коју ће дати јасне, конкретне и аргументоване разлоге.

Како је одредбом члана 489. став 2. ЗКП предвиђено да ће Врховни касациони суд ако нађе да разлози због којих је донео одлуку у корист окривљеног постоје и за којег од саоптужених у погледу којег није поднет захтев за заштиту законитости, поступити по службеној дужности као да такав захтев постоји (*beneficium cohaesionis*), то је Врховни касациони суд, поступајући по службеној дужности у смислу одредбе члана 489. став 2. ЗКП, укинуо напред наведене правноснажне пресуде и у односу на саокривљене Ивана Павловића и Душана Јанчића, налазећи да разлози због којих је донео одлуку у корист окривљеног Далибора Младеновића постоје и у односу на саокривљене Ивана Павловића и Душана Јанчића чији браниоци су поднели захтеве за

заштиту законитости, али не у том правцу, те је и у односу на ове окривљене применом одредбе члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП одлучио као у изреци ове пресуде.

С обзиром на то да је у конкретном случају због учињене битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП укинуо побијане правноснажне пресуде, Врховни касациони суд се у овој пресуди није упуштао у оцену осталих повреда закона на које се указује у захтеву браниоца окривљеног Далибора Младеновића, као ни у оцену повреда закона на које се указује у захтевима бранилаца окривљених Ивана Павловића и Душана Јанчића.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП одлучио као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник
Снежана Лазин, с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић

**Председник већа-судија
Невенка Важић, с.р.**